

što ga je sputavalo i čije su slike danas za klasu ili dve ispred onoga što je ranije slikao. "Odmor" je uobličen sa izvanrednom finoćom. Niz Milosavljevićevih tempera pokazuje i ovom prilikom veliku i senzibilnu razrađenost ovoga mladog slikara, kome je možda lakše da se snade na slikama manjih dimenzija, gde još nije nužno razvijanje nekoga većeg zamaha. I on i Đorđe Popović, ustvari, nisu još pokušali da ono, što je u njima samo jedan od elemenata sigurne obdarenosti, prošire u jedno odlučnije i zamašnije stvaranje. Petrov, vrlo dobra slika "U ateljeu", zanimljivija od drugih po nečem čudnom u svome koloritu i slikarskoj viziji. Lepasava Pavlović u "Zimskom predelu" pokazala je tendenciju širokog slikanja predela. Sam njen način slikanja, čvrst u slikarskom potezu, zahteva veću dimenziju slike, inače pojedini elementi ostaju nesredeni sa ostalim. (Pozadina slike po tvrdini i koloritu drukčija od prvog plana). Danica Antić izložila je zanimljivu i nervoznu Sezansku temperu. Milica Lozanić ovom se prilikom udaljila od školskog slikanja, ne oslobodivši još i svoj kolorit.

Kod nekoliko slikara, većinom iz Zagreba, ili Ljubljane, počevši od Gecana, koji slika svetlo i bez napora, s liričnošću, pa do Franca Kralja, vidi se izvesna tendencija dekorativnog, kao jedno jedva naznačena i kod drugog presudna. Ta dekorativnost ne daje neki veći stil, već se zadržava na unutrašnjem raspoređivanju slikarskih elemenata i na slikarskoj pretstavi prikazanih predmeta. Junek je pri tom "Kocke", vrlo svež i precizan, a Stanoje Jovanović približuje se modernim japanskim crtačima.

*

* *

Iako neobično bogato po broju izlagača i njihovih priloga (16 izlagača sa 56 radova), oseća se kako kiparstvo u poslednje vreme, bar kod nas, tapka u mestu. Za poslednjih deset godina slikarstvo je prošlo kroz razne faze, od uticaja poznih kubista, preko uticaja Sezana i Van Goga, na uticaj Bonara i Matisa itd. Vajarstvo se za to vreme zadržalo neprestano na uobličavanju punih skulpturalnih formi, u gipsu ili drvetu, nezavisno koliko to kome leži u prirodi. Debela, okrugla tela stalno skupljena oko samih sebe, elegantno podnimljena ili ne. Umesto raznovrsnosti u arhitektonici raspodele masa, mladi vajari se više razlikuju po obradi površine, tako da se došlo do protivrečnosti "punom vajanju" se pošlo radi skulpturalne integralnosti, a došlo se samo do više ili manje senzibilne obrade površina. Skulpture se danas više prepariraju nego vajaju. Ono što je kod Majola živa vajarska forma i materijal, što je sudbinski vezano za njegovo vajarsko osećanje, ponavlja se kao formula bezbroj puta od ljudi koji bi sa malim intelektualnim naporom mogli sebi naći adekvatan izraz. Celo razvijanje Meštrovićevo bilo je lagano ili naglo odvajanje od rezultata njegovih kolega ili njega samoga. Rosandić je, sa njime, jedini koji se paštio da celo svoje umetničko doživljavanje proširi, obnovi ili izmeni, da ga fiksira na ovu ili onu umetničku viziju; ukupno da forsira svoju evoluciju. A to i jeste ono što te vajare čini znatnim i univerzalnim. Ne toliko, ni kvalitet njihove obdarenosti, ni jačina rezultata, koji razume se ne mogu svi biti na istoj visini. Već taj stalni napor cele umetničke ličnosti, intelekta i temperamenta, da ne ostane na već savladanim rutinama, već da krene dalje. Rosandić je na ovu izložbu doneo tri skulpture koje već po svojoj dimenzijalnoj obradi pretstavljaju veliki napor koji je umetnik morao da učini da bi savladao materiju. Nezavisno od toga što realističko vajanje ovih skulptura, udruženo sa patetičnošću i grandioznošću gesta, nije eventualno dovoljno vezano sintezom, što su elementi odviše usitnjeno posmatrani, vajani detalj po detalj, i nesliveni jedinstvom forme, te skulpture nose žig umetničkog napora velikoga vajara, da kaže jednu reč